СВОБОДА — SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

РІК LVI. Ч. 27. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, вівторок, 3-го лютого 1948. No. 27. JERSEY CITY and NEW YORK, Tuesday, February 3, 1948. VOL. LVI.

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧ. ДЕРЖ. АМЕРИКИ ПЯТЬ ЦЕНТІВ ЗАКОРДОНОМ Тел. „Свобода": BErgen 4-0237. 4-0807 — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016 THREE CENTS IN THE U. S. of AMERICA FIVE CENTS ELSEWHERE

ЗА ПОШИРЕННЯ АКАДЕМІЧНОЇ ОСВІТИ ФЕДЕРАЛЬНИМИ ФОНДАМИ

Вашингтон, 31 січня. — Президентська Комісія Вищої Освіти вийшла з домаганням фінансової допомоги з федеральних фондів для колегій та університетів на пять років у висоті $1,875,000,000. Ця сума має довести до подвоєння теперішнього числа студентів в колегіях в 1960 році. Вона мала б прийти в додатку до теперішньої допомоги, яку дає федеральний уряд прилюдним і приватним колегіям у висоті $780,000,000. Католицькі члени комісії заявили свій спротив проти виключення від допомоги для приватних колегій і цей спротив долучено до звіту, пересланого президентові Труманові. Комісія склала засади, на яких повинна бути оперта допомога для шкіл. Вони змагають до цього, щоб висока освіта була доступна для всіх громадян, без огляду на вік, пол, расу й віру та суспільне становище.

ПРИЗНАННЯ ДЛЯ ДОБРОВІЛЬНИХ ДОПОМОГОВИХ КОМІТЕТІВ

Вашингтон. — У спеціяльній підкомісії закордонних справ в палаті репрезентантів для студій діяльности добровільних допомогових комітетів зроблено 5 важливих доручень. Підкомісія признала велику працю таких комітетів для допомоги в Европі і на Далекому Сході і зажадала, щоб вони були зареєстровані в департаменті стейту в бюрі для Дорадчого Комітету Добровільної Чужинної Допомоги. Це бюро буде служити як дорадник при координації для дальшої допомогової акції. Для координації добровільної допомоги буде висланий в Европу дипломатичний представник. Досі ці добровільні допомогові комітети, між якими находиться теж Злучений Українсько - Американський Допомоговий Комітет, вислали біля одного більйона долярів у грошах і матеріялах на допомогу від часу наїзду на Польщу аж до кінця 1947 р. На кінець лютого назначена кампанія цих допомогових комітетів для придбання фондів на рятунок дітей в різних країнах за спонукою Обєднаних Держав.

ҐЕНРІ ВОЛЕС ПРО ПІДТРИМКУ ВІД КОМУНІСТІВ

Коломбус, Огайо. — На зібранні делегатів стейтових організацій для підтримки Волеса як кандидата на президента Злучених Держав, заявив Волес, що він не має доказів, наче б американські комуністи були підривною організацією, яка змагає до повалення уряду Злучених Держав, тому він прийме підтримку комуністів при виборах. Зате він зажадав від інших партій, щоб вони відреклися від підтримки організацій та одиниць, які розвивають неамериканську активність. Він надіється зібрати $3,000,000.

ХОЧУТЬ СТЯГНУТИ ДОЛЯРИ З ЗАКОРДОННОГО ОБІГУ

Вашингтон. — Конгресмен Френк Л. Сундстром заповів, що він поставить законопроєкт з домаганням, щоб секретар скарбу стягнув з обігу американську валюту, щоб у такий спосіб зміцнити американську допомогу Европі. Сундстром є членом банкової комісії. Він твердить, що його плян стягне „більйони долярів", які нагромаджено закордоном. Коли ці гроші стягнеться домів, їх можна буде пустити в рух. Після того прийде виміна грошей долар за долар, а це викаже, яку силу мають чужинні країни при відбудові Европі.

ВІЙСЬКОВИЙ ВИШКІЛ ДЛЯ ПЛЕКАННЯ ЗДОРОВЛЯ

Сиракюз, Н. Й. — Стейтове Товариство для Плекання Здоровля ухвалило резолюцію з домаганням, щоб конгрес створив ще один кабінетний пост для складення „здорової красвої політики". Конечне є використати школи при обдумуванні пляну воєнної підготови. Забезпека країни залежить від фізичного пристосіблення, наукового знання, технічного вишколу, громадянської відповідальности і військової компетенції нашого населення", сказано в резолюції. Найбільше уваги присвячується вихованні шкільних дітей.

ЗА ПЕРШЕНСТВО АТОМОВОЇ СИЛИ ДЛЯ ВІЙСЬКОВИХ ЦІЛЕЙ

Вашингтон. — Спільна конгресова комісія Атомової Сили вийшла з пляном, щоб продукція атомової зброї дістала першенство перед всілякими мирними проєктами. Комісія твердить, що безперервне використування атомової енергії є есенціональною справою для забезпеки країни.

ПОМЕР ОРВИЛ ВРАЙТ, ВИНАХІДНИК ЛІТАКА

Дейтон, Огайо. — Орвил Врайт, який на спілку з своїм братом Вилбуром винайшов перший літак в Америці в 1903 р., помер у 76 році життя в пятницю 30 січня. Він був хворий на тиснення в легенях. Його брат помер ще в 1912 р. Вони оба відбули полет літаком на березі Кітті Гок в Норт Кароляйні, що причинилося до розвитку летунства.

МОРОЗИ ЛАГІДНІЮТЬ НА СХОДІ

Ню Йорк. — Урядове бюро погоди заповідає, що незвичайні морози, які панували у східніх і середньо-західних стейтах впродовж тижня, злагіднють в найближчих 24 годинах. Не зважаючи на це, в цілому краю дасться дальше відчувати недостача нафти для отоплювання.

ВИБОРИ В ІРЛЯНДІЇ.

Дублин, Ірляндія, 1 лютого. В найближчу середу, 4-го лютого, в Ірляндії відбудеться загальне голосування, що вирішить дальшу долю уряду премієра де Валери.

З.У.А.Д.Комітет в міжнародній допомоговій акції

ВАЖЛИВІ НАРАДИ В СПРАВІ ЗАГАЛЬНОЇ ЗБІРКОВОЇ КАМПАНІЇ.

Ню Йорк, 2. лютого. — Як уже відомо, Злучений Український Американський Допомоговий Комітет є одною з 26 великих добровільних допомогових організацій, що беруть участь в загальній міжнародно - світовій допомоговій акції апробованої і піддержуваної урядом „Американської Заморської Допомоги та Апелю Обєднаних Держав для Дітей". (American Overseas Aid, Inc. — United Nations Appeal for Children). В місяці лютому ця велика і благородна американська і міжнародна організації починають свою збіркову акцію допомогових фондів, з яких біля пів мільйона долярів буде асигнованих теж на допомогову акцію, що її веде для українських скитальників З. У. А. Д. Комітет з осідком у Филаделфії. В справі цеї кампанії відбулися в пятницю, дня 30. січня, в Ню Йорку важливі наради, в яких взяв участь теж екзекутивний директор ЗУАД Комітету, д-р В. Ґалан. Під час нарад обговорювано справу збіркової кампанії та співучасти і співпраці в цій поодиноких етнічних груп в Америці (жидівської, української, польської, литовської та інших) під проводом їх центральних Допомогових Комітетів. В найблищому часі ЗУАДКомітет видасть в цій справі окремі інструкції і вказівки. Це незвичайно важлива справа, бо вона не тільки дасть нашому Комітетові до розпорядження відносно великий фонд, але теж викаже силу і вартість американських українців в благородній співпраці цілого американського народу для допомоги потребуючим.

8-го ЛЮТОГО В БРИТАНСЬКОМУ РАДІО ВИСТУПИТЬ УКРАЇНСЬКИЙ ХОР.

Лондон, 2. лютого. (Телеграмою до ЗУАДКомітету). — Хор бувших українських скитальників з Ріміні (Італія), що перебувають тепер на праці в Британії, виступить в найблищу неділю, дня 8. лютого, з окремим концертом в т. зв. „домашній програмі" британської Радіовисильні BBC, в годині 1:30 пополудня місцевого часу, що відповідає 8:30 рано в Ню Йорку. Концерт будеться передавати на середніх хвилях 342 і 887 кілоциклів.

ВИСТУП ДОННИ ҐРЕСЬКО В КАРНЕҐІ ГОЛЛ.

Ню Йорк. — Концерт канадійської скрипачки українського роду, Донни Ґресько, який відбувся в пятницю, 30. січня, в Карнеґі Голл, зазначився численною участю музичної публики, яка витала віртуозку незвичайно симпатично і приневолила її до двох кінцевих наддатків. Підчас гри деякі фотографи пробували зняти з неї світлину, і це, як завважують критики з щоденників Ню Йорк Таймс і Геральд Трибюн з суботи, 31. січня, пошкодило їй при виконанні деяких музичних творів. Щоденник Ню Йорк Повст твердить, що Донна Ґресько „виказала ті самі небувалі прикмети, які вона виказала в своїм дебюті в Тавн Голл в Ню Йорку попереднього сезону. „Пан-

(Докінчення на стор. 3-тій).

Після вбивства Магатми Ґанді

ВЕЛИКЕ ПОТРЯСЕННЯ В СВІТІ. — ЗАВОРУШЕННЯ В ІНДІЇ. — ВЕЛИЧАВІ ПОХОРОНИ. — РОЗКРИТО ЗМОВУ ПРОТИ УРЯДУ.

Ню Дельгі, Індія, 2. лютого. — Вбивство індійського провідника Магатми Моґандаса К. Ґанді, що його доконав трьома револьверовими кулями гіндуський екстреміст в пятницю, дня 30-го січня, стало першою політичною подією дня та викликало потрясення в цілому світі. Іронія долі хотіла, що від кулі насильника згинув той, хто ціле життя проповідував тільки любов та боровся проти насильства. Найбільші світові щоденники продовжують друкувати великі редакційні статті, стверджуючи всесвітнє значення науки цього великого індійського провідника. Його називають „найбільшим чоловіком в Індії від часів Магомета та порівнюють з Христом. Знаючи свій індійський нарід, Ґанді потрапив зробити навіть з його безсилля могутню зброю, що вкінці довела до проголошення незалежности цеї країни. Ґанді був вбитий під час того, як ішов городом на свою звичайну вечірню молитву. Поліції тільки з великим трудом пощастило вихопити живцем вбивцю з рук зібраної маси гіндусів. Негайно після того почалися серіозні заворушення в цілому ряді індійських міст, а настрої широкого загалу, звернені проти того середовища, яке видало вбивника, загрожують дальшими виступами аж до громадянської війни включно. Чергового дня, в суботу 31-го січня, відбулися величаві похорони Магатми Ґанді, в яких взяли участь понад мільйона індійців усіх віровизнань. Вкрите розами тіло Ґанді було спалене його сином на березі святої ріки Джама, а жалібний похід вулицями Нового і Старого Дельгі тривав понад 5 годин. Похорони Ґанді, в яких взяли участь теж всі державні достойники з премієром Неґру на чолі, були найбільшою маніфестацією, яку будьколи бачила столиця Індії. Відповідні жалібні обходи відбулися теж в усіх інших індійських містах та в інших країнах. В понеділок, 2-го лютого, індійський премієр Пандіт Неґру повідомив про розкриття змови гіндуської екремістичної організації, що плянувала вбивство інших індійських провідників і державних мужів та встановлення в країні гіндуської релігійно-націоналістичної диктатури.

КОНТРАБАНДА КОМУНІСТИЧНИХ АГЕНТІВ ДО ПАЛЕСТИНИ

Лондон, 1. лютого. — З британських урядових джерел вчора повідомили, що на покладі кораблів Пан Йорк і Пан Кресцент, що виїхали з Чорного Моря та привезли до Палестини 15,000 нелегальних жидівських емігрантів зі Советського Союзу та советських держав - сателітів, находиться велика кількість большевицьких агентів з окремими призначеннями для підривної роботи на Близькому Сході. Вони недоконче є жидами, а документи виявляють, що багато з них вже мають велику практику в пятиколоновій роботі та виконували її з доручення Москви в різних країнах. Між цими агентами має бути теж багато військових спеціялістів, що під час другої світової війни служили в советській армії. Ці агенти, згідно з британськими офіціяльними твердженнями, були дібрані і вислані не тільки звідома, але в поодиноких випадках теж при активній допомозі Советського Союзу.

СОВЕТСЬКИЙ БЮДЖЕТ НА 1948-ий РІК НАЙБІЛЬШИЙ В ІСТОРІЇ СОЮЗУ.

Москва, 1. лютого. (АП) — Вчора ввечорі на спільній сесії Верховної Ради Советського Союзу, на якій був приявний теж Сталін та інші державні достойники, советський міністер фінансів А. Г. Зверев запропонував державний бюджет, що є найбільшим в дотеперішній історії Советського Союзу. Новий бюджет передбачує 428,000,000,000 рублів приходу (85,600,000,000 долярів по офіціяльному курсі 5,3 рублі за долар) та 387,900,000,000 видатків. На збройні сили призначається 66,000,000,000 рублів, хоча на військові цілі йде теж багато видатків зі суми призначеної на „наукові досліди", індустрію і т. п. Засідання Верховної Ради почалося, як звичайно, „спонтанними" оплесками та вигуками „ура" на честь Сталіна та інших большевицьких головачів.

СЕСІЯ ЕКОНОМІЧНОЇ І СОЦІЯЛЬНОЇ РАДИ О.О.Д.—КАТОРЖНІ РОБОТИ НА ПОРЯДКУ ДНЯ

Лейк Соксес, Н. Й., 2. лютого. — Сьогодні тут починається звичайна сесія Економічної Ради Організації Обєднаних Держав, в програмі якої є справи соціяльні, економічні, культурні та виховні в цілому світі. На порядку нарад теперішньої сесії, крім цілого ряду інших важливих економічних і соціяльних справ, є теж проблема примусових каторжних робіт, що їх ще досі практикується „деякими членами" ООД, головно Советським Союзом. На цю тему Американська Федерація Праці внесла відповідний меморіял, стверджуючи на підставі документів і фактів, що в советських концентраційних таборах каторжних робіт перебуває ще сьогодні біля 15,000,000 каторжників. Справа належить до „драстичних" і тому сесія Ради заповідається бурхливо.

АМЕРИКАНСЬКО-ІТАЛІЙСЬКИЙ ДОГОВІР ПРИЯЗНІ

Рим, 2 лютого. (АП)—Сьогодні в полудне тут має бути підписаний американсько - італійський договір приязні, торгівлі та мореплавства, що буде рівночасно формальним відновленням приязних стосунків між Злученими Державами Америки та їх бувшим воєнним ворогом. Від імені Італії договір підпише міністер закордонних справ Карльо Сфорца, а від імені Америки амбасадор Джеймс Дюнн. Договір увійде в силу після ратифікації американським сенатом та окремим комітетом італійського парляменту, що буде вибраний в квітні.

ЧЕРГОВИЙ МОСКОВСЬКИЙ ПРОТЕСТ

Проти здогадної контролі советських кораблів американськими літаками на Далекому Сході.

Лондон, 1 лютого. (ЮП)— Московське радіо передало сьогодні офіціяльне повідомлення советської урядової агенції ТАСС, в якому стверджується, що советський уряд зложив американському урядові офіціяльний протест проти намагань американської авіяції на Далекому Сході контролювати советське мореплавство. В протесті видвигається твердження, мовляв американські літаки, з літаючими фортецями включно, кружляють на низькій висоті понад советськими кораблями на Жовтому і Японському морі, що ними відділені Японія і Корея від Азійського континенту. Советський Союз закидує Америці, згідно американському командуванню на Далекому Сході, що воно „грубо порушує" міжнародні права та намагається підпорядкувати під свою контролю советське мореплавство, турбуючи його. У Вашингтоні заявили, що департамент стейту ще не одержав того протесту, що є вже третим з черги советським протестом протягом останніх десятьох днів.

МОСКВА НЕГОТОВА ДО АГРЕСИВНОЇ ВІЙНИ

Ню Йорк Таймс почав сьогодні друкувати міркування бувшого американського кореспондента в Москві Д. Мідлетона на тему положення в Советському Союзі. Мідлетон виїхав з Москви в травні минулого року і йому опісля вже відмовлено візи. Він з великим знанням справи аналізує внутрішнє політичне, економічне і соціяльне положення в Советському Союзі, стверджує повний неуспіх советського режіму та марне животіння советського населення і твердить, що ще протягом щонайменше десятьох найблищих років Советський Союз не буде готовий до агресивної війни, до якої безсумніву змагає.

КОМІНФОРМ ПРИ РОБОТІ

Білгород, Югославія, 1 лютого. (АП)—Сьогодні тут видано пресовий бюлетин Комуністичного Інформаційного Бюра (Комінформу), в якому стверджується що цей новий комуністичний інтернаціонал відбув свої чергові наради в половині січня та виніс цілий ряд рішень щодо дальшого скріплення і оживлення роботи комуністичних пятих колон в світі. Винесено окремі рішення щодо боротьби проти відбудови Европи згідно з Пляном Маршала. Рішено створити окрему редакційну раду, яка видаватиме постійний журнал Комінформу під назвою „За тривкий мир і народну демократію".

КОМУНІСТИЧНІ НАДУЖИТТЯ В СПРАВІ „КОЛАБОРАЦІОНІСТІВ" У ФРАНЦІЇ

Париж, 1 лютого. Протягом останніх трьох років після визволення Франції зпід німецької окупації, в цілій країні поведено інтензивну акцію проти т. зв. колабораціоністів та прихильників колишнього уряду маршала Петена. За весь час французькі суди розглянули та видали вироки проти багатьох соток тисяч людей. Вкінці виявилося, що опановані комуністами низові судові інстанції засуджували „за зраду" не справжніх колабораціоністів та ворогів Франції, але зводили розрахунки зі своїми партійними противниками, що були теж не меншими ворогами нацистів. У висліді, перед Верховним Судом зложено 129,000 протестів проти несправедливих засудів. У звязку з цим поведено акцію за остаточне закінчення судової „чистки" проти колабораціоністів та за вичищення самих суддів від не менш шкідливих для Франції московсько - комуністичних колабораціоністів.

ВИБОРЧА КАМПАНІЯ В ІТАЛІЇ

Рим, 1 лютого. В найблищому квітні в Італії відбудуться загальні вибори до Національної Асамблеї, що вирішать теж дальшу долю теперішнього режиму. Зорганізовані в опанованому комуністами „народному фронті" ліві партії вже почали свою „виборчу кампанію" від організації власної „приватної" армії, що була б використана на випадок комуністичної поразки під час виборів.

ВІДСТАВКА ГОЛОВНОКОМАНДУЮЧОГО ГРЕЦЬКОЇ ПІВНІЧНОЇ АРМІЇ

Атени, Греція, 1 лютого. Грецька Рада Національної Оборони прийняла вчора резигнацію генерала Константина Вентіріса, що був головнокомандуючим грецької північної армії, що веде акцію проти комуністичних партизанів. На вчорашньому засіданні, на якому були приявні теж шефи американської і британської військових місій, винесено теж цілий ряд важливих рішень для остаточної ліквідації громадянської війни в країні. Це відноситься насамперед до більшої координації військових дій.

"SVOBODA" (Ukrainian Daily)

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered as Second-Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N.J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
Поодиноке число три центи.		Three cents a copy.	
На рік	$7.00	One year	$7.00
На пів року	$3.00	Six months	$3.75
На три місяці	$2.00	Three months	$2.00
В Джерзі Сіті і Заграницею:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	$ 5.25	Six months	$ 5.25
На три місяці	$ 2.75	Three months	$ 2.75

Classified Advertising Department, 597—7th Ave., New York 18, N. Y. BRyant 9-0582.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

МАГАТМА ҐАНДІ

Не стало великої людини, за якою цілий світ сумує. Цій людині, а є нею Магатма Ґанді, можна віддати найбільшу пошану тим, що згадається її звичайними словами, бо простота в поведінці, ноші й їді, йшла в неї в парі з простодушністю і простолінійністю її високої етики і моралі.

Воно дивно виглядає, що в часі, коли в многих країнах підіймались на найвищі верхи проповідники грубої сили та звірячої ненависти, в Індії жила людина, яка в боротьбі з найбільшою потугою світу за право своєї країни бути свобідною і незалежною, вживала за зброю не гармати і ненависть, а тільки любов і це, що вона дозволяє. Правда, можна б казати, що Ґанді був би програв зі своєю любовою і зі своїми пасивними методами, коли б не був мав до діла з культурним і гуманним противником, з Великою Британією. Проте це не зменшує у нічому вартости його основної життєвої філософії, зачерпнутої з Нового Завіту, з Проповіди на Горі.

В Британії, з якою Ґанді боровся майже впродовж сорок років, віддано його тіням глибоку — і як підкреслюють — щиру пошану. Цього Ґанді за життя цілком певно не надіявся від країни ,де його не раз називано шарлатаном, демаґоґом, людиною без усяких скрупулів, яка використовує свою святість для політичних цілей. Саме тому ця пошана є признанням його величі.

З Ґандія остав уже тільки попіл та й той розсіяно по святих гіндуських ріках, згідно з його бажанням та з його релігійним віруванням і обрядом. Людина, яку в Індії вже за життя вважали святою, другим Буддою, буде тепер, по смерти, повита ще більшими легендами та ще більшою святістю. Та важніше, чи це, за що Ґанді за життя так довго боровся і що на його очах здійснилось, буде заховане. Іншими словами, чи переможе любов у його власній країні, чи ненависть, себто, чи вдержиться самостійна, хоч й не обєднана Індія, чи спалахне братовбивча війна, яка готова знищити те, що Ґанді здобув. З цього, як можна легко надіятись, скористала б скоро Москва, намагаючись збільшити в світі хаос та поширити большевизм. Це знов було б чимсь цілковито противним цьому, до чого змагав Ґанді, який, мимоходом кажучи, не погоджувався з большевизмом уже через саме його безбожництво, бо ж сам Ґанді був глибоко релігійною людиною і постійно молився, приписуючи молитві велику силу.

Не зважаючи на те, що Ґанді, як описують, падаючи пострілений на землю підніс палець до чола на знак, що прощає цьому, що зробив на нього атентат, зачались арешти гіндуських молодих екстремістів. Є запідозрення, що ці крайні елементи гіндуських націоналістів рішені повбивати найвищих гіндуських провідників, між ними і Негру, якого сам Ґанді визнав своїм духовим наступником. Ці елементи є за дальшу боротьбу з магометанами під кличем, що Індія це гіндуська країна. Це знов, якщоб ці елементи перемогли, означало б страшну братовбивчу боротьбу і страшний хаос в цілій Індії.

Білий Дім теж пошанував великого сина Індії, вважаючи його вбивство „трагічною втратою для цілого світу". Президент Труман слушно зазначив, що всі народи світу глядять на Ґандія як символ посвяти людини для великого діла світового замирення і братерства. Глядячи на його постать, усі ми, казав президент, набираємо завзяття до продовжування цього діла.

Ґанді вже ввійшов у ґалєрію найвищих постатей людської історії, тих духових постатей, які ніколи не вмирають, а живуть вічно й піддержують всюди, з кожному народі, віру в перемогу високої моралі, любови над ненавистю, справедливости над несправедливістю.

Еманципація робітничих організацій

Рішення Екзекутиви Американської Федерації Праці під час нарад у Маямі, на Флориді, дня 28. січня, щоб почати кампанію за визволення світового робітничого руху зпід тиранії советського комунізму, припало на цей самий день, в якому британська екзекутива Світової Федерації Робітничих Юній сказала своє слово про залежність робітничого руху від Советів. Негайно наступного дня, бо 29. січня американська делегація Конгресу Індустріяльних Організацій на конгрес згаданої Світової Федерації виявила свою опозицію до політики Федерації. На чолі американської делегації стоїть Джеймс Б. Кері, секретар - скарбник КІО. АФП не належить до Світової Федерації, отже не висилає своєї делегації на її конгрес. Про опанування Советами Світової Федерації Робітничих Юній була нераз мова в минулому. АФП робила з цеї нагоди докори КІО за його співпрацю з комуністично-диктаторським світом. Щойно тепер наспів час, коли обі головні американські робітничі організації станули на однаковому становищі.

Солідарність американсько-британського робітничого руху припадає на незвичайно важливий час в новочасній історії, й тому треба пильно слідити за подіями, звязаними з його розвитком. Найбільш замітне в цій справі рішення британської екзекутиви Світової Федерації з домаганням до Бюра цеї Федерації, щоб воно найдальше до 15. лютого б. р. скликало засідання міжнародної екзекутиви для передискутування американської допомоги Европі. Коли б Бюро не послухало зазиву британської екзекутиви, тоді вона сама скличе міжнародне засідання. Виходить, що британське домагання має характер ультимату й тому саме воно набирає ще більшого значення. Заява американського КІО, що воно стає в опозиції до комуністичного проводу Світової Федерації, замітна тим, що КІО ще до недавна вважалося за сателіта Світової Федерації й тому проти нього появлялися в Америці часті негодування збоку різних провідників робітничого руху.

Незалежність в думанні західних робітничих організацій злучена ще з заповідю британської Лейбур Партії, що на день 21 березня буде скликана до Лондону конференція соціялістичних партій з 14 европейських країн, які підтримують Пляи Маршала. Спільна акція згаданих організацій є обчислена на скріплення солідарности усіх 16 західних країн, які беруть участь в підготові Пляну Маршала для видужання Европи.

Саме рішення робітничих груп піти незалежно від згоди про-советської екзекутиви Світової Федерації вказує, що советська диктатура над робітництвом уже ломиться. Хто знає спертість, з якою большевики хапаються найменшої стебелинки, щоб захопити й втримати владу, такий не може надіятися ніяких уступств з їх боку в справі британсько-американських домагань. Це вказує теж, що боротьба серед робітничих кол проти світової тиранії мусить набрати більш завзятої форми, щоб довести до повної еманципації робітництва.

Безвиглядна боротьба Москви проти українського духа

„Найрішучіше розгромити погляди М. Грушевського", — „Ленін і Сталін є творцями волі і щастя українського народу", — „Одним з найнебезпечніших пережитків на Україні є лишки націоналістичної ідеології", — пише М. Бажан в журналі „Вітчизна".

В Києві виходить літературно-художній журнал Спілки радянських письменників України „Вітчизна", в якого 9-тому числі з 1946 (появилось в 1947) є стаття Миколи Бажана п. н. „До кінця розгромити і викорінити рештки буржуазно-націоналістичної ідеології". Ця стаття, звернена головно проти „українського буржуазного націоналізму" М. Грушевського, кидає багато світла на останні советські напади на „український націоналізм" та на найновішу „чистку" творів української літератури та історії, писаний уже советськими письменниками. Довгу статтю Бажана передаємо уривками.

⁂

Українські буржуазні історики за основу своєї філософії брали найреакційнішу частину гегелівської філософії, відкидаючи її прогресивне діялектичне зерно і розглядаючи історію людства, як становлення і виявлення гегелівської абсолютної ідеї.

Володимир Антонович в своїй роботі „Бесіди про часи козацькі на Україні" виразно формулює цей свій реакційний ідеалістичний погляд на історію: „коли почнемо придивлятися до історії різних народів, то й спостережемо, що кожен народ в своєму житті політичному має властиву йому провідну ідею, а вона залежить частинно від причин антропологічних, расових, частинно від різних умовин та впливу обставин територіяльних, від життя історичного, від розвитку культурного і т. д."

І от Володимир Антонович починає „приділяти" кожному народові його провідну ідею. Націоналістичні тенденції виразно звучать при його сміховинному й кричущому, антинауковому „розподілі" отаких „провідних ідей".

Володимир Антонович змальовує російський народ як втілення, мовляв, ідеї авторитарности, ідеї абсолютизму.

Щодо польського народу, то йому приписується втілення в собі ідеї аристократизму.

А от народові українському Вилодимир Антонович приписує, як його життевий принцип, „принцип вічовий, принцип широкого демократизму і узнання рівного права політичного для кожної одиниці суспільства". Український народ, мовляв, виявляє свою провідну ідею „в давності, за часів княжих, устроем вічовим, громадським та виборно-церковним; згодом — устроем судовим в так званих судах копних; нарешті, оця провідна ідея вельми рельєфно визначилася в козаччині, а ще виразніше з огляду запровадження і зреалізування її в житті, в Січі Запорізькій" (В. Антонович „Бесіди про часи козацькі на Україні").

М. Грушевський відповідно препаруючи величезні історичні матеріяли, систематизує і поширює погляди своїх попередників, українських буржуазних істориків, конкретизує їх в своєму націоналістичному висвітленні кожного поодинокого періоду історії України та історії української літератури, виходячи з засад буржуазного націоналістичного світогляду — з теорії виключности українського народу, теорії безбуржуазности українського народу, теорії незалежности розвитку українського народу від розвитку російського народу. Стоячи на тих антинаукових засадах, які ще перед ним розробляв Володимир Антонович, Михайло Грушевський створив найбільш довершену систему поглядів українського буржуазного націоналізму.

І ось з робіт М. Грушевського, як з резервуару, черпали свої контрреволюційні теорії і обгрунтовували свою контрреволюційну практику такі вороги українського народу, як Скрипник і скрипниківці. Скрипник намагався запровадити примусову українізацію робітничого класу Радянської України, виходячи з тверджень Михайла Грушевського про „безбуржуазність української нації". Адже, коли немає української буржуазії, то, значить, немає й українського пролетаріяту.

З другого боку на роботах М. Грушевського будували свої дикі, сповнені озвірілої люті до українського і російського народів, горе-теорії і такі сучасні українські фашисти, як Донцов, Самчук, Дорошенко і т. п.

Та демократична фразеологія, якою, наче тонкою плівкою, сповиває свої отруйні погляди М. Грушевський, не вводила в оману українських гітлерівців. Вони через цю тонку плівку розглядали справжню класову суть поглядів М. Грушевського, яка була спільна з їх класовою суттю. Отже і цій банді терористичних злочинців, Михайло Грушевський прислужився, давши їм основу для їх „теоритичних" потуг. Недарма німецько - українські націоналісти і досі радять своїм бандитам — разом з розбійницьким одрізаном тримати в руках і книги Михайла Грушевського.

М. Грушевський, маскуючись документальністю і „об'єктивністю" свого викладу, маскуючись лжедемократичністю своєї фразеології, пристосував матеріяли історії України до політичних завдань української буржуазії, не спиняючись перед фальшуванням, замовчуванням і перекрученням історичної правди. Це походило з антинаукових, ідеалістичних, ворожих справжній науці історичного матеріялізму, науці Маркса-Леніна-Сталіна, засад світогляду М. Грушевського. Це походило з тих актуальних політичних завдань української буржуазії, яким служили наукові праці М. Грушевського.

Нема жодних підстав, як робить дехто, вбачати в діяльності М. Грушевського декілька етапів. Мовляв, Михайло Грушевський до 1913 року був діячем, який давав користь українському народові, а після 1913 року, мовляв, грав роль реакційну. Дехто виставляє інші терміни цього „двоїстого" життя М. Грушевського і вважає, що він до 1917 року був для українського народу цінною постаттю.

Це абсолютно неправильно. Коли ми подивимося в його „Ілюстровану історію України", видану в 1911 році, і порівняємо її з виданням 1917 року, то ми жодної ідейної відмінности тут не побачимо. Михайло Грушевський і до і після 1917 року був тим самим одвертим і послідовним глашатаем української буржуазії, лише більше загостривши — як діяч української контрреволюції, голова контрреволюційної Центральної Ради і потім член підпільного українського національного центру — свої політичні виступи проти життєвих, насущних потреб українського народу, проти того шляху, на який український народ рішуче і впевнено став, керований партією більшовиків. ...Михайло Грушевський у всіх своїх роботах справу інтересів української буржуазії видає за справу інтересів українського народу так само, як і справу російської буржуазії він ототожнює з справою російського народу. Шулерський трюк українських націоналістів — ототожнення російського народу з російськими царями, поміщиками, капіталістами, чиновниками — став після М. Грушевського найбільш уживаним українськими націоналістами прийомом фальсифікації і перекручення історії України.

Тим паче замовчував М. Грушевський допомогу великого російського народу на протязі віків українському народові в його боротьбі за соціяльне і національне визволення. М. Грушевський, при висвітленні всіх періодів історії, послідовно провадив свою брехливу і антинаукову лінію на відокремлення історії українського народу від історії боротьби і культури нашого великого брата — народу російського...

Натомість Михайло Грушевський старанно підкреслює і перекручує звичайні для феодалізму усобиці і суперечки між південними і північними князівствами, кваліфікуючи їх, як чвари і війни між українським і російським народами. Так, наприклад, М. Грушевський змальовує напад Володимиро - Суздальського князя Андрія Боголюбського на Київ.

Одним з найбільш значущих періодів історії України — національно-визвольну боротьбу українського народу XVI—XVII ст. проти гніту шляхетської Польщі, постать Богдана Хмельницького і приєднання України до Росії М. Грушевський особливо старанно спотворює і фальсифікує.

Володимир Антонович казав про Хмельницького: „Хмельницькому бракувало політичного розуму". Приблизно так само змальовує постать великого історичного діяча українського народу — Богдана Хмельницького — і М. Грушевський. Приєднання України до Росії — цей знаменний крок, який врятував Україну не тільки від рабства і ополячення під владою польських магнатів, а, можливо, і від фізичного винищення, Грушевський показує, як тимчасову політичну гру Богдана Хмельницького. Він замовчує про вікове прагнення українського народу з'єднатися з своїм великим російським братом.

Тим паче замовчує М. Грушевський роль найвищого досягнення російської культури — роль ленінізму в історії людства. Він прагне зневажливим найменуванням „деякі соціялістичні групи" прикри-

(Докінчення на стор. 3-тій).

ОЛЕКСІЙ АНДРІЄНКО.

Я БУВ НА „РОДІНЄ"

16)

— Довір'я, Андрієнко, це справа дуже складна. Героєм Совєтського Союзу можна стати. Це раз плюнути. Герої ніякого дідька не роблять. Ми робимо героїв, — і він гордо вдарив себе в груди. — Розумієш хто? Ми!

— Так є, гвардії майор! — відповів я.

— Можна через північний полюс перепливсти, там, дідько його візьме, „промінь смерти" винайти, а довір'я — це щось особливе... 28-е питання політичної анкети знаєш?

— Так є: чи був за кордоном Советського Союзу?

— Вірно! Ну, от, якщо був за кордоном, то тобі, дияволе, ніякого довір'я ніколи не буде. Ні тобі, ні мені навіть... Сьогодні ліпше бути німцем, ніж репатрійованим.

Я був вражений відвертим признанням Петрова. Страхіття нашої частини, грізний майор СМЕРШ-у, відправивший на той світ во ім'я перемоги большевицької партії і советського уряду не одну тисячу ні в чім невинних людей, сам, виходить, прекрасно визнавав безвихідність свого стану. Яка ж сила примушувала його рухатися, діяти, знищувати таких як він, людей. Ідей у нього ніяких не було; він їх давно втопив в крові і в вині. Тут була звичайна собача звичка, свідомість, що йому в світі діватись нікуди. Всюди на нього будуть дивитися з призирством, як на ката. Тільки в Советському Союзу ця категорія людей міцно тримається за советський, тепер „демократичний" устрій.

До нас в частину прибуло 50 дівчат із табору репатрійованих. Їх призначили для роботи в офіцерів, на кухнях, готелях, де мешкали офіцери. Советський командний склад перебував в Німеччині в чудових умовинах. У кожного з них були свої слуги. Вони отримували додаткові приділи. Якщо солдат, отримував 18 марок що місяця, то лейтенант отримував 2,500 марок.

Був випадок, що я мав можливість підслухати, що говорилось на таємній нараді партійного активу нашої військової частини. Майор Сапожніков виступив з рапортом про морально-політичний стан частини. Він відзначив, що советський офіцер повинен бути зразком, а в дійсности він являє собою приклад розпусти. Велика кількість фактів грабунків, вбивств і гвалтувань, зроблених советськими офіцерами, говорить про дальший занепад моральної стійкости советської армії. Дальше майор розповів, як штаб армії змушений звалювати ці злочини на репатрійованих. В одні́м випадку советського офіцера, який зґвалтував 14-тирічну німецьку дівчину, коли справу не можна було не передати до військового суду, переодягли в цивільне вбрання, щоб рятувати честь армії...

— Нам доводиться, — заявив Сапожніков, — гнатися за американцями для того, щоб не визвати зайвої ненависти у німців. Тому советське командування встановило таку продуктову норму для німців советської зони як і в американській. Якщо треба буде, ми привеземо навіть хліб із Советського Союзу.

Мене перевезли працювати на особове авто. Возив майора Петрова. На одній із чергових конференцій керівного складу був присутній генерал-майор Потапов, спеціяльно уповноважений центрального комітету партії по репараціям і демонтажу устаткування. Виходячи по закінченню наради в двір, де стояли вичікуючі авта, генерал-майор Потапов помітив мою машину — чистеньку, шиковно вилискуючу фарбою і нікелем. Шофер генерала — бувший фронтовик — поривався додому і його мало цікавило, як буде оцінена його праця. Тому машина генерала була коли б не найбруднішою із всіх, які тут стояли.

— Це чия машина? — запитав генерал, вказуючи на моє авто.

— Майора Петрова, — відрапортував я, ставши струнко.

— Молодець! — сказав Потапов. — От би мені такого шофера!

Пройшло небагато часу і мій майор поїхав разом з генералом ловити рибу. Потапов знову помітив мене, пригадав, і тут же попросив майора перевести мене в його гарадж.

Почалося нове життя. Я перейшов в дім де мешкав генерал. Тепер мій обов'язок полягав в тім щоб возити дружину і доньку генерала за панчохами, патефонними платівками, посудом, якимись дрібницями. Я повинен був їхати сотні кілометрів, виконуючи бажання доньки, або розшукувати цілий день в різних містах, щоб задовольнити апетит генеральші. У генерала було 13 осіб наймитів. Йому це підкреслили в місцевій партійній організації. Генерал обурено відповів:

— Партія і уряд дають мені можливість жити так, як я хочу!

Кожного тижня генерал відпроваджував у Москву літака, навантаженого „подарунками" для ЦК, партії; при цьому він себе, звичайно, не забував.

(Дальше буде).

„Пекло мук" в СССР.

(Розмови з „східняками").

Прості, скромні люди, без претенсій. Хто міг би їх уважати за „державних злочинців" або навіть за „воєнних злочинців"? Одначе цих людей проголошує московський большевицький режим за найбільших у світі проступників. В чому їх найбільший злочин? Вони можуть розказати світові про „другу сторону медалі": про будні совєтського режиму.

На чім стоїть совєтська диктатура? Хто нею дорожить, хто в цій системі задоволений? На це питання відповідають усі майже однаково: вдоволених большевицькою диктатурою в СССР є дуже мало. Не відноситься це тільки до безпартійної масі; також і високі партійці, навіть „народні комісари" (тепер міністри) мають причини для невдоволення. Які це причини?

Насамперед — вічна непевність і страх перед всемогутнім НКВД (тепер — „МВД"). Під ударами НКВД впали найвизначніші голови комуністичної партії, від Зінова, Бухаріна, Рикова, Томського, Каменева в Росії і до їм подібних діячів в Україні та в інших „самостійних республіках" Совєтського Союзу. Комуніст — це раб, невільник державної системи. Він мусить виконувати накази партійного центру, хоч би проти цих наказів протестувала його власне совість. Комуніст ще більше мусить ховати свої думки перед своїм начальством ніж простий безпартійний громадянин СССР. Коли совєтська влада покарає безпартійного за політичну ненадійність, то він ще має можливість вискочити з біди, можуть його випустити на волю. Але викинений із партії комуніст — це послідня людина в СССР. Йому не дадуть роботи, він — засуджений на голодову смерть. Всі його цураються — партійні і безпартійні. Всі розуміють, що ця людина, щоб рятувати себе, готова на найбільшу підлість. Тому буває, що виключеному партійцеві вернуть давні його права: але то вже за особливі заслуги: мусів він очевидно, дати великі докази „вірности" (зрадив, доніс, продав найближчих собі людей). Тому то комуністи заздрять безпартійним: бо безпартійним все ж таки спокійніше живеться. Партійний, комуніст все мусить бути готовий до розпоряджимости партії. А як не буде пильний, то гине сам і вся його рідня. Прикладів аж рясно.

1932/33 року Москва вирішала голодом примусити українських селян до колективізації. У селян забрано все, що вони мали. Часто матері ховали фунт муки в колиску до дитини, і те забирали Сталінові посіпаки. Селянам, що жили на хуторах, сказано порушувати хати власними руками, те саме зроблено з заможнішими господарями по селах. Незабаром їх вивезено на Сибір та на північну Московщину, і вони там з родинами погинули в холодних лісах. На Україні почався голод. Мільйони селян вимерло. Непоховані трупи лежали в хатах і подвірях, бо не було кому ховати. Це був страшний 1933 рік. Хто проводив цю нелюдську політику? Комуністи з наказу Москви. Але московський диктатор хотів показати, що не він винен за смерть мільйонів. Він скидає вину на місцевих комуністів, мовляв, вони „перекрутили партійну лінію". Сказано — зроблено. Беруть комуніста-українця А. Річицького (Пісоцького), везуть його в Баштанський район, де він проводив колективізацію, роблять „народний суд", засуджують його, як „ворога народу" і розстрілюють. Він бо, — мовляв, — велів валяти печі в селянських хатах і силою заганяв людей у колгоспи. Селяни задоволені, що „ворога народа" покарано, але в колгоспах вони мусіли лишитися...

Комуніст не може добровільно вийти з партії. Це те саме, як би хтось у старих часах покинув християнство і вийшов із церкви. Тому то звичайні громадяни в СССР не хочуть вступати в партію. Безпартійному безпечніше... П. В.

Безвиглядна боротьба Москви проти українського духа

(Докінчення зі стор. 2-гої)

ти ту провідну роль партії більшовиків, провідну роль великих геніїв Леніна і Сталіна, які забезпечили всім народам колишньої російської імперії, в тому числі і українському народові, в жовтні 1917 року навічне звільнення від всякого соціального і національного гноблення. Ось що пише він у 1917 році, намагаючись нацькувати український народ на народ російський: „Українці не знайшли допомоги і підтримки в великоруському громадянстві і заде, крім деяких соціалістичних груп (тобто з боку партії більшовиків. — М. Б.). Це — треба правду сказати — викликало в українців глибоку зневіру до російської поступовості і демократії, до можливості в союзі з нею забезпечити повноту українського національного життя в рамах російської конституційності" (М. Грушевський „Повороту нема", 1917 рік).

Найбільший геній російського народу — Володимир Ільїч Ленін послідовно боровся за визволення українського народу в той самий час, як український ліберал М. Грушевський боягузливо благав у російського царизму дозволу на видання українського букваря чи українського молитовника.

Ленін і Сталін є творцями волі і щастя українського народу, як і всіх радянських народів. Російський народ, керований більшовиками, подав неоціненну допомогу українському народові в його визвольній боротьбі. Керований більшовиками, український народ розбив і знищив всіх і всіляких ворогів своєї волі і щастя, всі і всілякі відміни українського націоналізму, починаючи від петлюрівських банд, боротьбистів, шумськістів, скрипників, хвильовістів і кінчаючи бандами німецько-українських націоналістів.

М. Грушевський був одним з найзначніших представників українського буржуазного націоналізму. Його робота є найбільш послідовним викладом системи поглядів українського буржуазного націоналізму, і треба сказати правду, що цієї послідовності він у своїх роботах дотримувався дуже старанно і продумано. Не можна сказати, що такий то період в історії України М. Грушевський фальсифікує, а такий висвітлює правильно. Він послідовно і продумано, скрізь витримує свою схему... Всі роботи М. Грушевського, не зважаючи на етапи його життя, були від початку до кінця пронизані концепцією, яка служила політичним інтересам української буржуазії, яка була ворожа життєвим інтересам українського народу, яка суперечила інтересам десяти десятих українського народу, інтересам українських трудящих. Його робота і зараз є резервуаром, з якого черпають отрую воду українсько-німецькі націоналісти, недобитки бандерівського підпілля.

Отже, погляди М. Грушевського і його „школи" вимагають повного найрішучішого розгрому по всіх своїх лініях і розгалуженнях. Боротьба з усіма впливами М. Грушевського на нашу історичну науку є завданням українських радянських істориків і літературознавців.

В наш час не може бути примиренського ставлення до будьяких ворожих проявів і впливів. Таке примиренське ставлення могло б залишити вільними шпарини, через які вороги нашої соціялістичної держави, вороги радянських народів, хотіли б проникнути в середину нашого суспільства, щоб завадити, перешкодити великій творчій роботі радянських народів, торжеству справи Леніна—Сталіна, побудові комуністичного суспільства.

Ці шпарини — насамперед пережитки капіталізму в свідомості наших людей. На Україні одним з найнебезпечніших таких пережитків є лишки націоналістичної ідеології. Ось чому треба бути особливо пильним до всяких проявів націоналістичної ідеології, зокрема до всяких проявів і впливів історичної „школи" М. Грушевського, яка чи більш замаскована, чи менш замаскована, але завше спрямована обстоює буржуазно-націоналістичні концепції.

—o—

Ми навели без змін твердження московського холуя про науково-історичні праці М. Грушевського. Вони говорять самі за себе. Зі тим більшим вдовіллям український загал довідається, що Український Народний Союз власне обмірковує справу вже третього з черги видання М. Грушевського „Історії України" в англійській мові. Два попередні вже випродані.

З життя української еміграції в Європі

(За У. Вістями).

Студіюм-Українікум при Українському Вільному Університеті.

Досі в так зв. Просвітах та культ-освітніх установах, читальнях були не фахові сили, а переважно люди, обтяжені іншою працею: учителі, священики, які віддавали цій праці лише незначну кількість часу — вільні хвилини свого відпочинку, тому не могли вести цю працю систематично. В іншому випадку це були люди мало підготовлені до цієї роботи, через те, що їх освіта й підготовка не була на відповідній висоті. Це були аматори з добрими намірами працювати на користь громади, але з малими організаційними здібностями, щоб керувати широкою, різноманітною ділянкою культосвітньої роботи: театри, бібліотеки, розваги і т.д. В наслідок цього й позашкільна освіта, проваджена випадковими силами, не була на належній висоті. І от УВУ поставив за мету підготовити фахові кадри народньо-освітніх робітників, які б уже спеціяльно могли б зайнятися цією працею.

Тією школою стане Студіюм-Українікум, щойно створений при філософічному факультеті, що ставить своїм завданням підготувати такі кадри. Це школа є двохрічна, керівництво все належить факультетові, але на чолі її стоїть директор, що виключно цією школою керує і завідує навчанням в ній. Дисципліни, що викладаються, є найрізноманітніші, але розподілені по певних циклах предметів загально-освітніх і спеціяльних. До загально-освітніх належать філософія, українознавство, українська культура з усіма її галузями, економіка, правознавство, курси з углядненням західньо - европейських ділянок в кожній з цих галузей. До фахових належать: педагогіка, методика позашкільної освіти, театр і його організація, бібліотекознавство, хорове мистецтво, інструкторство як таке і, нарешті, практичні вправи: реферати, організація по таборах імпрез, викладів, театральних вистав, організація бібліотек, народних університетів, популярних викладів з різних галузей знань, взагалі як студіювати практичної справи організації культурно-освітньої роботи.

Другий З'їзд ОПДЛ

З різних окупаційних зон Німеччини прибуло до двадцяти учасників на другий з'їзд Обєднання Письменників Дитячої Літератури (ОПДЛ). Прибули письменники, поети, малярі, видавці. Люди, які усвідомили, що без віддаої праці для дітей наших, вже наступне покоління в умовах еміграції буде так далеко духово від України, як ми тепер припустим, від Бразилії.

Учасники заслухали надзвичайно цікаві доповіді професора-психолога Ващенка, письменника Чапленка та професора і видавця Ю. Тищенка. Особливо багато обговорень викликала доповідь Ю. Тищенка про „Дидячу енциклопедію". Зачитав детально розроблений плян „Дитячої енциклопедії", яка має бути настільною книгою кожної української дитини. Відомо, що діти — це, по своєму, теж філософи. На багато питань батьки не можуть дати відповіді — відповідь книга. Крім того широко ілюстрована і написана у формі коротких цікавих оповідей. „Дитяча енциклопедія" частково замінятиме неіснуючі і до сьогодні підручники. Книгу писатимуть найкращі письменники та учителі. Правління ОПДЛ приступило до організації праці над цим, дійсно найбільшим, що можна дати дітям. Після звіту попереднього голови ОПДЛ п. Б. Гошовського, відбулися перевибори правління. На голову Обєднання одноголосно було вибрано письменницю Людмилу Коваленко.

Річниця табору.

Недалеко від Пляттлінгу, коло станції Валерсдорф, розкинувся серед ланів український табір, який відзначав в жовтні перші роковини свого існування.

За минулий рік мешканці табору показали багато прикладів господарности і працьовитости, здобули багато успіхів у розбудові свого національного життя. Одержавши житлові приміщення табору в напівзруйнованому стані, українці спільними силами відновили їх, розгорнули культурно-освітню працю, заснували різні фахові курси, майстерні і в короткий час домоглися великого піднесення свого національного життя.

За останній час табір чимало збільшився коштом людей, що переїхали сюди після ліквідації трьох українських таборів коло Ноймаркт (Оберпфальц).

25 дітей відвідують народню школу. Праціює мережа різних курсів, на яких мешканці табору здобувають нові фахи. Шоферські курси вже давно випустили групу фахівців автомобільної справи і тепер навчається нова група з 24 осіб. Електротехнічний курс відвідує 11 чоловік і радіотехнічний курс — 13 осіб. На всіх курсах викладають високосвічені фахівці-українці. Радіокурс провадить спеціяльно запрошений німецький інженер. На шоферських курсах теоретичну підготовку дають наші інженери, а навчає практичній їзді та провадить іспит німецька транспортова школа в Ляндау.

Жваво працюють таборові майстерні: шевська й кравецькі — чоловіча й жіноча, електротехнічна, голярня, столярня і слюсарня. Нещодавно організовано бондарню.

При таборі впорядковано церкву. Є два ґреко-католицькі священики. Відкрито таборову крамницю.

З таборян зорганізовано хор. Керує ним диригент Маланій, знаний ще здому музикант. Аматорський гурток поставив ряд пєс. Спортове товариство „Зрив" має дві футбольні дружини і дві дружини шахістів. Місцевий клюб шахістів мав кілька зустрічей з німецькими шахістами Ляндау, Пістліцу та околиць.

Останнім часом табір відвідали хор „Сурма" з Регенсбурґу, театр „Орлик" з Берхтесґадену, українська театральна група Ґрінвальта, капеля бандуристів ім. Шевченка, ляльковий театр „Лелека". С. Г.

УКРАЇНСЬКЕ ЖИТТЯ В НЮРНБЕРЗІ.

Залишивши далеко позаду шумний нюрнберзький центр і доїхавши трамваєм до останньої зупинки, потрапляємо на затишну околицю привітного селища, дерев'яні бараки якого розташовані струнким рядами, утворюючи прямі вулиці.

При вході до селища велика брама жовтого та блакитного кольорів привітно зустрічає всіх, що входять сюди. Це український табір „Конгрес".

Загалом мешкає тут 620 осіб. Раніше таборян було ще більше, але за останній час багато їх виїхало до Канади та Бельгії.

Останнім часом проявила тут велику активність молодь, організувала драматичний гурток і готує до постави „Безталанну". Для імпрез є добра заля з устаткованою сценою і двома гарними декораціями.

Визначною подією в таборовому житті є й переїзд сюди з Вюртембергії сільсько - господарської школи на сталий побут. Добірні педагогічні сили школи, що прибули до табору, виявили ініціятиву щодо піднесення культурної праці в таборі. Допомагають цьому й учні школи, що зїхались з Ашаффенбурґу, Байройту, Реґенсбургу та інших місць.

Нормальні виклади відбуваються в народній школі. Не зважаючи на незначний контингент учнів, працюють усі 7 кляс.

Добре прикрашено таборову церкву. Досі вона обслуговувала українців обох віровизнань. Тепер же православні українці заходилися будувати свою окрему церкву. З таборян створилися два гарні церковні хори — православний і греко-католицький.

Щотижня приїздить сюди кінопересувка ІРО і демонструє фільми. Не так давно відвідав табір єпископ Володимир, якому було влаштовано урочисту зустріч. Була святочна Богослужба і спільна трапеза для українців обох обрядів.

Голубенко.

ВИСТУП ДОННИ ГРЕСЬКО.

(Докінчення зо стор 1).

на Гресько має знаменитий технічний виряд, який є злучений з переймаючою чуткістю. Її виконання сонати Цезара Френка мала чистість архітектонічного начерку, а не зважаючи на те, там ще був розмах фантазії, який насвітлював основу делікатну будову праці... Не зважаючи на свою молодість, вона є дозріло артисткою, яка заставляє до музичного респекту". — пише рецензентка Гаріет Джансон. — В подібнім тоні написана критика в щоденнику Ню Йорк Сан, який твердить, що Донна Гресько визначається „знаменитою вправою, чистим, милим тоном, точним потягненням смичка рукою і глибоким особистим темпераментом". Після того подає теж і недомагання у відданні деяких творів.

Ці недомагання схарактеризував музичний критик Ню Йорк Таймсу як такі, що походили з надто великого тягару наложеного на „талановиту, скромну молоду жінку з індивідуальністю". Таку саму думку висловлює теж і критик в Геральд Трибюн, який переповідає програму концерту Донни Ґресько, яка обіймала: сонату в складі Д-Дур Вівальді-Респіґі; сонату Цезара Франка; композицію Баха „Шакон" (без фортепіяна); композиції: Ернеста Бльоха „Ніґун", Дебіссі - Гартмана „Дівчина з золотим волоссям", Отокара Новачека „Перпетуум мобіле", і твори: Шопена — „Сарасате Ноктурн", та Кароля Шимановського — „Джерело Аретія" і „Тарантеля". При піяні акомпаніював Леопольд Мітман, якому Таймс признає важну ролю в успіху Донни Ґресько. Він теж закидає дорадникам артистки недостачу розуміння, які твори можна доручати виконувати молодій дівчині, що ще не осягнула повного розвитку своїх сил.

ПОШИРЯЙТЕ „СВОБОДУ".

З ЖИТТЯ ГРОМАД і ОРГАНІЗАЦІЙ

РОЧЕСТЕР, Н. Й.

„Свято св. Миколая" в українській школі.

Що ж цiннiшого має кожний нарiд над молодь? Про це тямлять провiдники усiх народiв. Виховати молодь на здорових i чесних громадян своєї Батькiвщини є завданням кожного свiдомого народу, бо молодь, це цвiт, краса i будуччина народу. Про це памятає теж i українська громада, зорганiзована при грек.-кат. церквi iм. св. Йосафата, котра власними силами вибудувала гарну семиклясову школу. Школу вiддано пiд опiку Сестер Служебниць. Крiм школи є ще дитячий садок. Усi Сестри-учительки, у проводi яких є настоятелька, є направду вiдданi працi над вихованням нашого молодого поколiння.

В днi 21. грудня 1947 р. вiдбулося свято св. Миколая з дуже гарною i багатою програмою, в котрiм взяли участь дiти усiх клас в ключно з дiточим садочком.

Тутешнiй сотрудник, о. Й. Шоловка, привитав зiбраних гостей, котрi по береги виповнили залю, як i рiвночасно подякував присутнiм за так велике зрозумiння для школи.

На першу точку складався хор учнiв 5, 6, 7 кляси „Днесь всi возiграйте", неслась наша стара колядка, гарно вiддана учнями. Цiкаво було глядiти на веселi очка дiтей, котрi тiшилися, що зможуть показати своїм батькам свою працю.

Наступною точкою була деклямацiя „Молитва „Рiздвяна" виконана Николою Паснак в укр. мовi, де декляматор дякував за дари цьогорiчнi, а просив кращих у новому роцi.

Дальше слiдувала рецитацiя „Св. Миколай iде", виконана дiтьми новопробувшими зi скитальщини: Ляся Чорненька i Зенко Ґуран. „Нинi в нас, любi дiти, веселiсть, радiсть, такий рай, бо всi знають, що прийде св. отець Миколай, зачинала мала Ляся. „Як ви може чули, св. Миколай забрав з неба всi дарунки, якi були", кiнчив малий козак Зенко. В нагороду одержали грiмкi оплески глядачiв.

Вiдтак слiдувала вправа уч. III. i IV. кл. до пiснi: „Не миритись любi браття, а боротись нам". Виконання цеї вправи заслугує на похвалу. Дiти одягненi в бiлi блюзочки й гранатовi спiдничкм, а на обох руках на долинi мали приняті гарнi тризуби. Iз спiвом, ритмiчно виконували дiти кiнчаючи: „Кров й життя не жаль вiддати за народ. за Вiтчину".

„Серце радувалося, дивлячись на цвiт нашого безталанного народу й бажанням глядача було, щоб справдi з них виросли патрiоти й добрi провiдники народу.

„Iде звiзда чудная", дует, виконали Марина Осiлє i Джан Сорохтей. Дуже гарно неслась колядка, виконана молоденькими солiстами. А вже ж милу несподiванку зробив прихiд на сцену малих зайчикiв, у виконаннi наших малят одягнених в свiжно-бiлий пухнатий стрiй, з довгими вушками. Справдi немов зайчики виконували свобiдно рухи при тiм прекрасно спiваючи по українськи: „Ми маленькi зайчики" пiд звуки пiянiна,. Це доказ, що навiть родженi в Америцi дiти можуть гарно говорити по українськи, але треба працi доложити.

Вiдтак слiдували двi деклямацiї в англiйськiй мовi „Святочний привiт" i Святочнi побажання, що були дуже гарно виконанi.

„Рiздвяний снiжок", „Ось дивiться на поляну яке гарне пiря" говорила мала Сузя Сорохтей, вiдважно без страху, неначе справдi довголiтня декляматорка. Найбiльш може нагороджений оплесками був український танок „Козачок", який виконали Йоанна Буц, Барбара Белi, Оксана Чорненька дiвчата. А з хлопцiв три брати прибувшi зi скитальщини: Богдан, Зенко i Мирослав Ґурани i Миколай Вукiш. Танцюристи були зодягненi в гарний український народнiй стрiй. Ми глядiли i бачили перед собою малих артистiв, котрi в майстерський спосiб виконували кожнiй свiй крок, i що хвилини як реванж були нагородженi бурею оплескiв зi сторони глядачiв.

Вiдтак слiдувала деклямацiя Мирослава Ґурана: „У святу нiч". В Рiздвяну нiчку святу веселу ходить Iсусик по наших селах".. Не одному iз нас пригадався край рiдний, село — той чудовий рiздвяний святвечiр й думкою линув далеко далеко в минуле. На закiнчення свята вийшов довго ожиданий дiтьми Св. Миколай в постатi П. Гринкiвського й в оточеннi двох янгелiв. Св. Миколай привiтав дiтей, сказав їм, що вони є найщаслившими дiтьми цiлого свiту, згадав за дiтей голодних i босиех в рiднiм їх батькiв краю i на скитальщинi, котрi в голодi i холодi будуть зустрiчати св. Миколая. Вiдтак слiдувала роздача дарункiв. Гостi повнi вдовiлля й прознання для учительок Сестер за їх працю i труд над нашими дiтьми. Хай Всевишнiй благословить їхню працю i додасть їм крiпкостi в здоровлi й силi до дальшої працi над вихованням молодого поколiння.

М. Чорненька.

—o—

ГОРНЕЛЬ, Н. Й.

З коляди для скитальців.

У нашiй мiсцевостi находиться не бiльше як дванадцять родин. Як кожного року, так i цього пiшли ми з колядою на Рiздво Христове, щоб заколядувати дещо на допомогу нашим братам i сестрам на скитальщинi. Заколядували $77, якi вислано до ЗУАДКомiтету в Филаделфiї.

Жертвували: по $10: Г. Бобовник, М. Кердиль, М. Добрянський; по $5: I. Ґалатю, I. Шеевко, В. Лавров ст., С. Катола; Р. Пiдкович $4; по $3: I. Назар, I. Бай, Д. Тодорiв, В. Цибульський; по $2: К. Музика, О. Олексин, I. Кузiв, М. Кростей; по $1: М. Кокувка, Е. Цибульська, А. Савчишин.

Колядою занялись: Г. Побовник, М. Кердиль, М. Добрянський. — Щира подяка жертводавцям i колядникам.

—o—

ҐЛЕСТОНБЕРІ, КОНН.

Зі зборів від. 138 У. Н. С. на скитальців.

Рiчнi збори Бр. св. Iв. Хрестителя, вiд. 138 У. Н. Союзу, вiдбулись дня 11. сiчня, як звичайно, у взiрцевiм порядку.

По звiтах урядникiв з їх цiлорiчної дiяльности i по переборi уряду на бiжучий рiк, приступлено до обговорення рiзних iнших справ.

Предсiдник братства, Лука Сидоряк, забрав слово в справi українських скитальцiв та вiзвав приявних членiв, щоби зложили свої жертви як коляду на згадану цiль.

З братської каси виасиґнували $5, а поодинокi члени зложили: Л. Сидоряк i М. Смик по $5, М. Гапкевич i М. Когут по $3; П. Галун, М. Кунiкевич, К. Крепчук, М. Стигло, Д. Качмарик, М. Дзядик, С. Кунiкевич i Й. Патинок по $2, а Д. Крiль, А. Бонк i М. Блажейовська по $1. — Разом зiбрано $40. — Зiбранi грошi негайно вислано до ЗУАДКомiтету.

За уряд: **Лука Сидоряк**, предсiдник; **Денис Качмарик**, кас.; **Семен Кунiкевич**, секр.

ГЕН. БРЕДЛІ НА САНЧАТАХ.—Вiдпочиваючи, заки обiйме становище Шефа Армейського Штабу, ген. Смар Бредлi зайшов мiж дiти на Iст Сайд в Ню Йорку та пiшов з ними санкуватись, як це бачимо на картинi, яка вказує, що радий генерал, радiють i дiти.

„Українці під німецькою окупацією"

Французько-українське видавництво „Громада" видало недавно надзвичайно цiнну книжку французькою мовою: "L'Ukraine sous l'Occupation Allemende" Б. Володимировича. Цей невеликий розмiром твiр (46 стор.) хоча в деякiй мiрi виповнить величезну прогалину в iнформацiї чужини про Україну.

Подаємо тут у перекладi передмову, що її написав до книжки визначний французький публiцист i знавець Схiдньої Европи Андре П'єрр:

„Ця брошура про подiї, якi вiдбувалися в Українi в роках 1041-1944, рекомендує сама себе своєю iсторичною обективнiстю i щирiстю. Якщо я вiдразу ж згодився представити цю книжку в кiлькох словах французькiй публицi, то це тому, що я хотiв звернути її увагу на майже незнаний епiзод з другої свiтової вiйни: на героїчну боротьбу українських повстанцiв проти нiмцiв.

Без чужинецької допомоги, без союзникiв, цi мужчини i жiнки, пiдтримуванi в їх жорстоких змаганнях єдиним iдеалом української незалежности, допомогли завдати гiтлерiвськiй Нiмеччинi поразку i, як наслiдок, допомогли успiхові алiянтських армiй. Їх акцiя була тим бiльше заслуговуюча, що вони не могли надiятися осягти цiєю нiмецькою поразкою звiльнення їх власної Батькiвщини. „Велика Україна", створена пiсля вiйни, є насправдi федеративною республiкою СССР, пiдкорена, якi i всi iншi, диктатурi комунiстичної партiї.

Будуть читатися з цiкавiстю сторiнки, присвяченi нацiональним повстанцям, дiям УПА i також жахливим нiмецьким репресiям. I не без зворушення довiдаються французи, що українськi вояки, втягненi силою до Вермахту, боролися за звiльнення Францiї в серпнi 1944 року.

„Україна пiд нiмецькою окупацiєю" є маленька корисна книжка, яка дає свiй вклад до загальної iсторiї конфлiкту, з якого вийшла нова Европа, також, на нещастя, нестала i також багата на небезпеки, як i колишня". — („Українець у Францiї").

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

—o—

МАЙНЕРСВІЛ, Па. — Бр. св. О. Николая, вiд. 78, повiдомляє, що мiсячнi збори вiдбудуться в недiлю, 8. лютого, в галi церковнiй. Обовязком кожного члена є прийти на цi збори i заплатити свої мiсячнi вкладки. — Уряд.

КЛІВЛЕНД, О. — Тов. Запорозька Сiч, вiд. 251, повiдомляє всiх своїх членiв, що мiсячнi збори вiдбудуться в недiлю, 8. лютого, в церковнiй гали, зараз по другiй Сл. Божiй. Уряд на 1948 рiк є: А. Юха, предс.; I. Жолопчук, заст.; Й. Керик, секр.-кас.; контр. комiсiя: В. Козир i М. Карась; догл. хворих: С. Галещук i С. Наконечний. — За уряд: А. Юха, предс.; Й. Керик, секр.

ЕЛІЗАБЕТ, Н. ДЖ. — На рiчних зборах Бр. св. Володимира, вiд. 65, 13. грудня 1947, вибрано такий уряд на 1948 рiк: Н. Кунка, предс.; Т. Федош (мол.), заст.; I. Левчик, кас.; А. Смит, фiн. секр.; С. Задорецький, рек. секр.; контр. комiсiя: М. Романович, Т. Процак i I. Напованець; надз. хворих: М. Напованець, А. Зизяк, П. Циктор, С. Прокопик i Д. Щерба; репрезентант до У. Н. Дому: С. Задорецький; репрез. до У. Н. Комiтету: Т. Федош, мол. i А. Смит. — За уряд: Н. Кунка, предс.; I. Левчик, кас.; А Смит, фiн. секр.

ШИКАҐО, ІЛЛ. — Повiдомляємо членiв Бр. св. Юрiя, вiд. 379, що мiсячнi збори вiдбуватимуться кожної другої недiлi в мiсяцi, в год. 12:30, в домi вiддiлiв У. Н. Союзу. Наступнi мiс. збори вiдбудуться в недiлю, 8. лютня. Прохаємо всiх членiв прийти на цi збори, бо є до вирiшення дуже важнi справи. — В. Пилипiв, предс.; Д. Харкавий, секр.

ПОШУКУЮТЬ

Дня 31. сiчня 1948 року помер у 49. роцi життя

ГРИЦЬ ЯВОРСЬКИЙ,

член 204. вiддiлу У. Н. Союзу в Ню Йорку, Н. Й.

Тлiннi останки Покiйного спочивають у погребовому заведеннi, а в вiвторок, 3. лютого, в 10. год. рано, будуть перевезенi до укр. катол. церкви св. Юра, вiдтак на звинтар.

Просимо всiх членiв, вiльних вiд зайняття, взяти участь в похоронi. — В. Й. П.!

М. Близнак, секр.

Дня 19. сiчня 1948 року помер у 69. роцi життя

ІВАН СТАРОУШНИЙ,

довглiтний член Тов. Українська Сiч, вiд. 39 У. Н. Союзу в Сиракюз, Н. Й.

Покiйний походив з села Гниловоди, пов. Пiдгайцi, Зах. Україна. До Союзу i Тов. вступив у 1922 роцi. Полишив жену Катерину, два сини Стаха i Дмитра, двi дочки: Рибак i Пастух, i 8 внукiв. Покiйний був прикладним членом i добрим жертводавцем.

Похорон вiдбувся 23. сiчня з дому жалоби до укр. гр.-катол. церкви св. Iвана Хрестителя в Сиракюз при участи уряду i членiв Тов., родини i приятелiв, а вiдтак на укр. катол. цвинтар св. Iвана Хрестителя в Сиракюз, Н. Й. — В. Й. П.!

В. Осухiвський, секр.

ПОШУКУВАННЯ

ТЕКЛЮ І МАРІЮ ГАРАСИМЕЦЬ,

що приїхали до Америки в 1925 роцi з Нараєва, пов. Бережани, пошукує **СТЕПАН МАРУХНЯК** з Гор. Австрiї. Адрес:

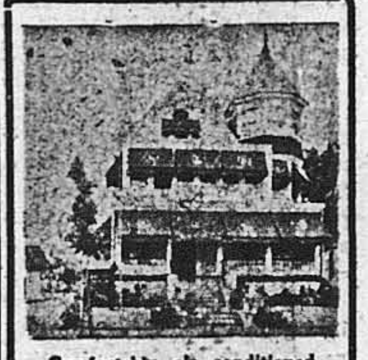
STEPHAN MARUCHNIAK
Humelsham 32
Ried i. In. (Ob. Ost.) AUSTRIA

ОКСАНА з Пилипчукiв **КЛЮФАС**, донька бл. п. отця Василя Пилипчука, пошукує своїх стриєчним братiв

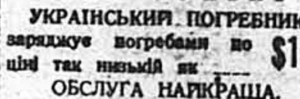
АНДРІЯ І ГРИГОРКА ПИЛИПЧУКІВ

з Гиличок Малих, якi приїхали до Америки перед 1914 р., або їх родини. Адрес:

Ing. OREST KLUFAS
Berchtesgaden—Strub
Camp "Orlyk"
Germany — U. S. A. Zone.

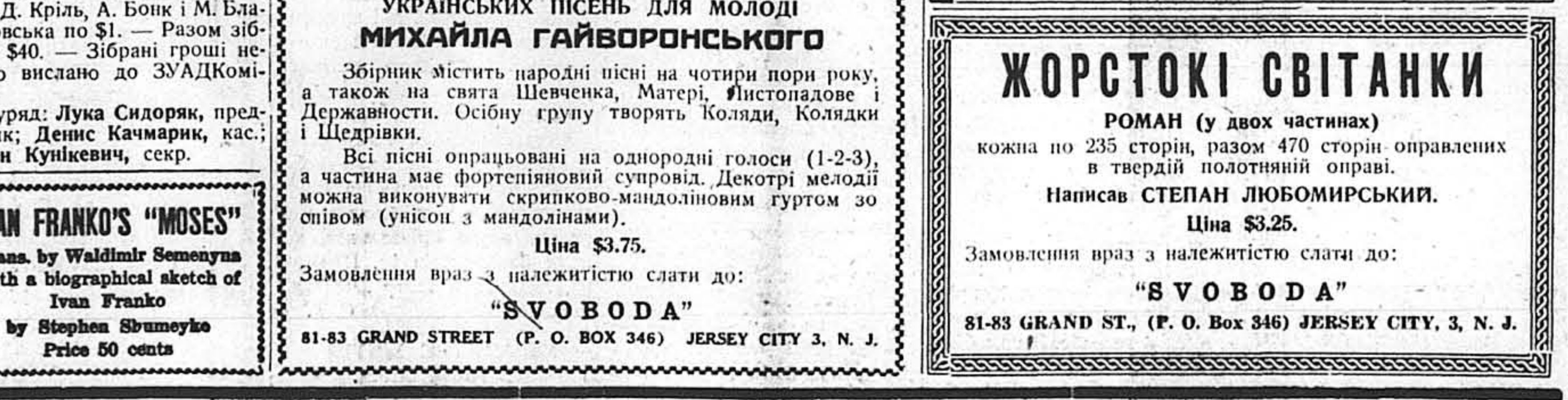

ТАРЗАН, ч. 1776. Життя в небезпеці.

Пан джунглiв станув лице в лице з бандитами.

Один з банди шепнув Красовi: „Цей чоловяга, це Тарзан. Коли вiн буде нашим провiдником i нам поможе, наш успiх буде забезпечений".

„Ми шукаємо за племенем мисливцiв на слоневу кiсть" — заговорив провiдник банди. „Заведи нас до них, а ми приймемо тебе на спiльника добичi".

„Слонева кiсть належить до слонiв i ви мусите залишити свої намiри" — сказав Тарзан. Тодi Крас наставив крiс i закомандував: „Веди нас туди, а нi, то гинь!"